

Napjaink demográfiai kihívásai

Kamarás Ferenc

Központi Statisztikai Hivatal

MCSNTT és MAVE konferencia

2012. március 9-10.

Magyar Telekom Székház Budapest

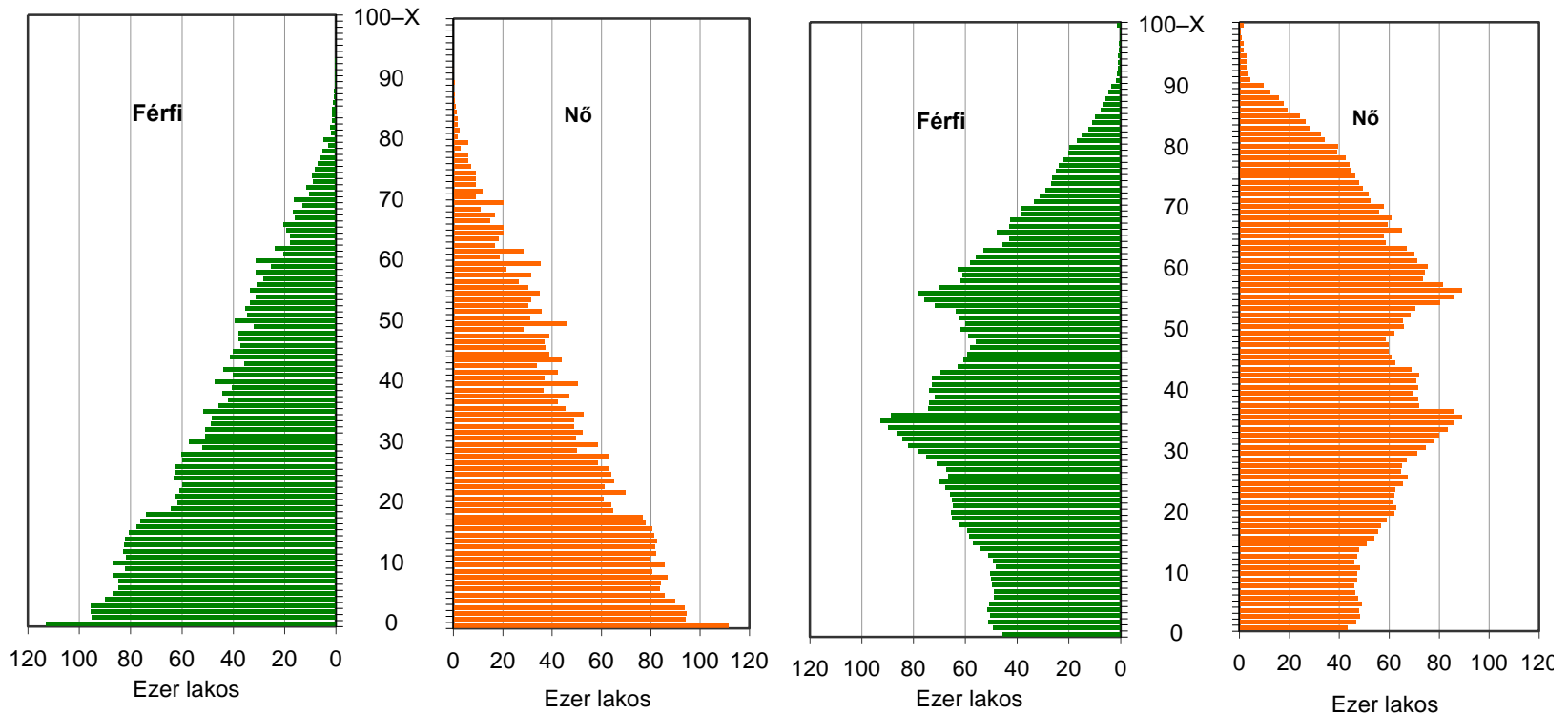
Népesedési kihívások

- Létszámában fogyó, összetételében öregedő népesség
- Reprodukció alatti tartós termékenység
- Hanyatló házasságkötési kedv
- Változó formájú és instabil párkapcsolatok
- Jellemzően magas és bizonytalan irányú halandóság

A népesség száma nem és kor szerint

1910. január 1.

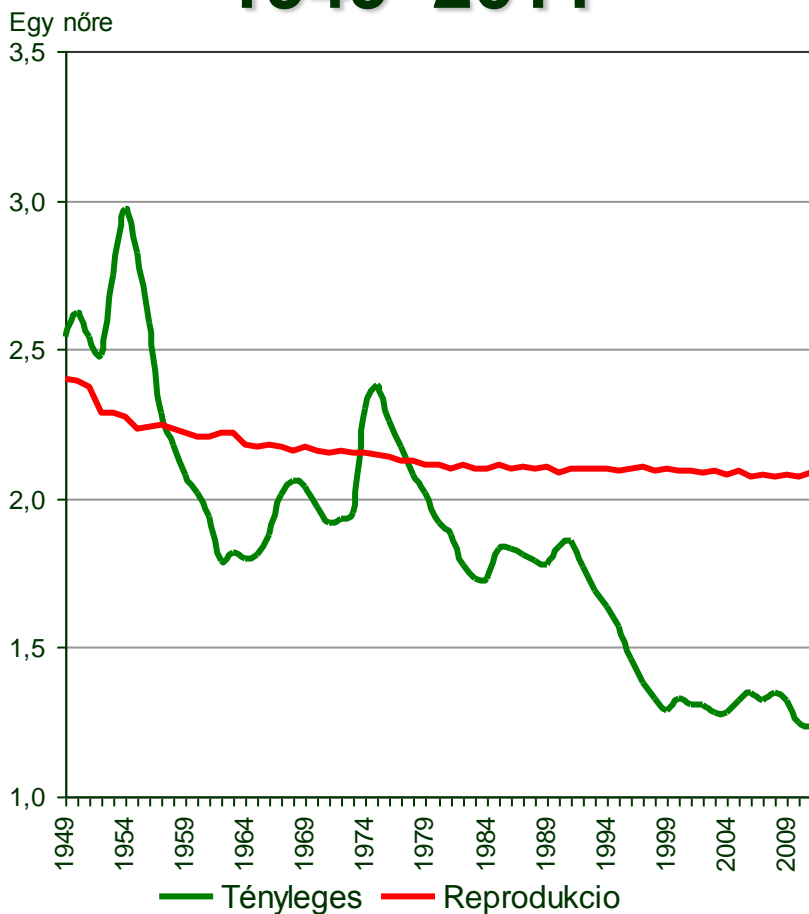
2011. január 1.

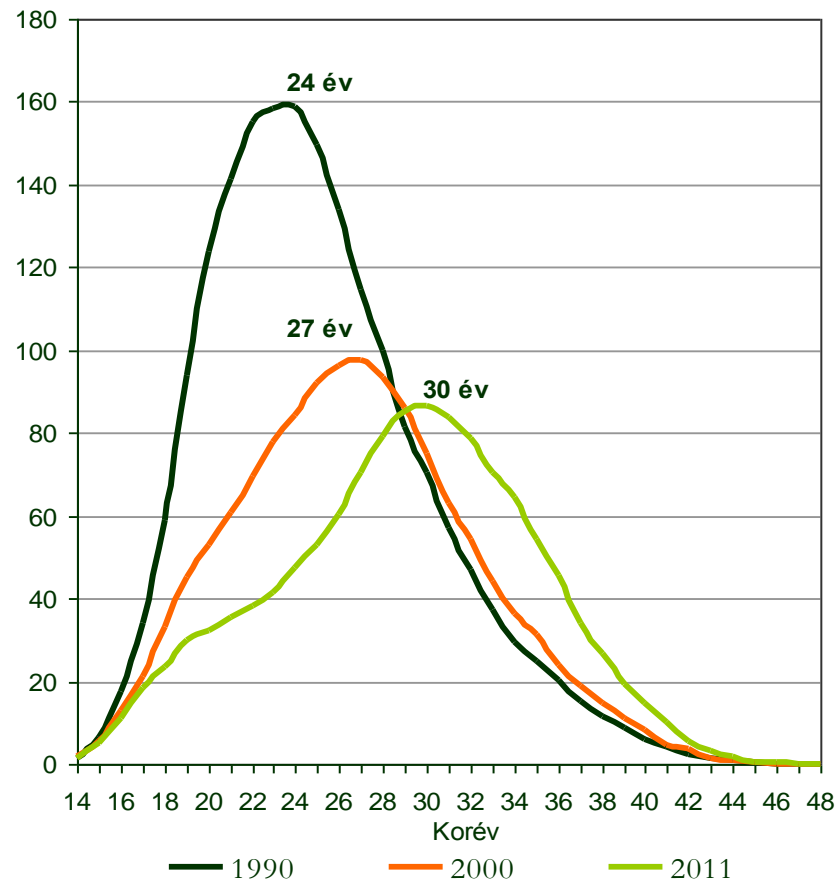
2011-ben 88 050 gyermek született

- Még soha nem született ilyen kevés gyermek
- A gyermekek több mint fele (54%-a) 30 éves és ennél idősebb nőktől származott
- Ezen anyák 36 százaléka első gyermekét hozta világra
- Még soha nem vállalták első gyermeküket, ilyen magas életkorban az anyák
- Még soha nem volt ennyi gyermektelen nő a 30-as éveiben járók között

A termékenység tényleges* és egyszerű reprodukciós szintje, 1949–2011

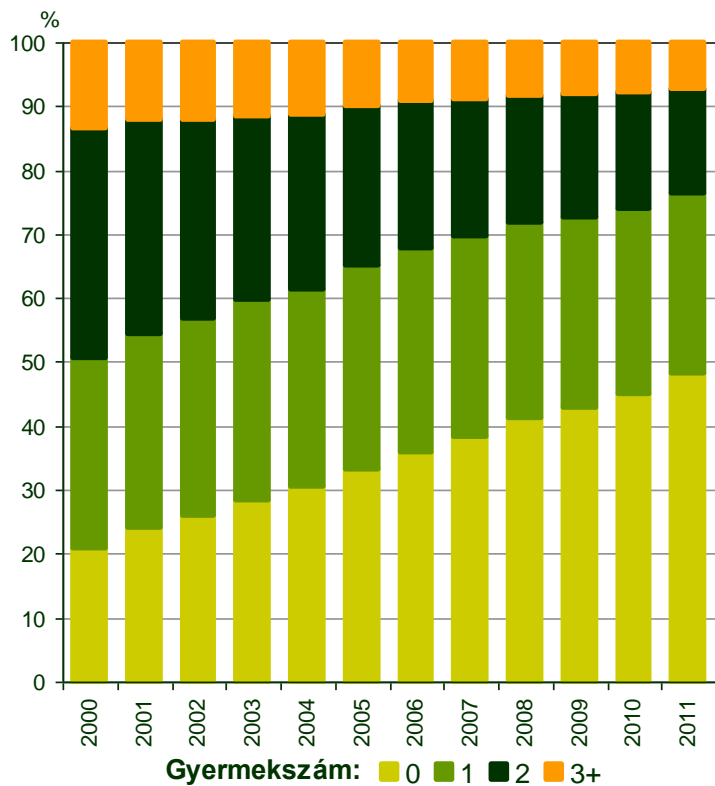

Élveszületések az anya életkora szerint

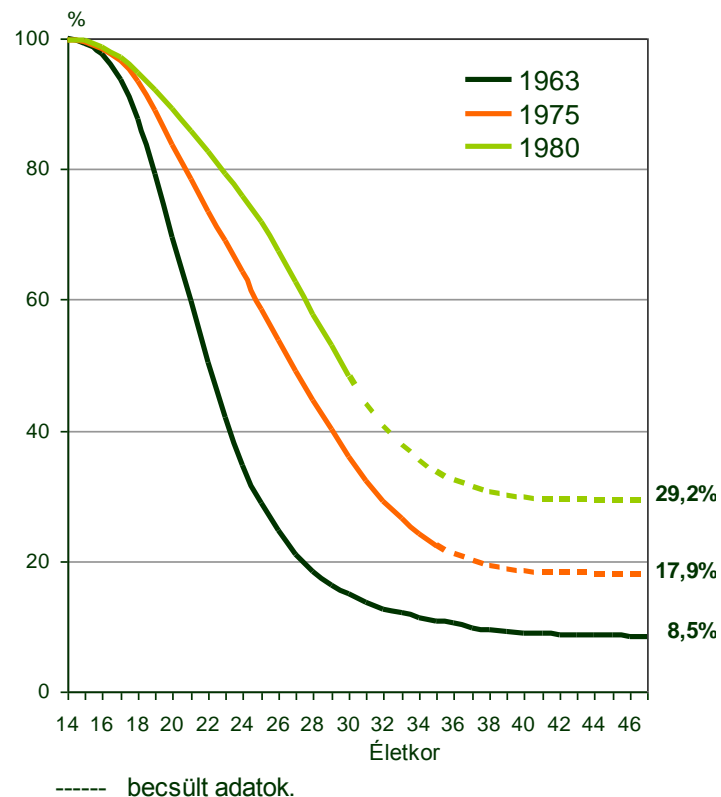

*TTA=teljes termékenységi arányszám.

30 éves nők gyermekszám szerint, 2000–2011

Gyermektelen nők születési év és életkor szerint

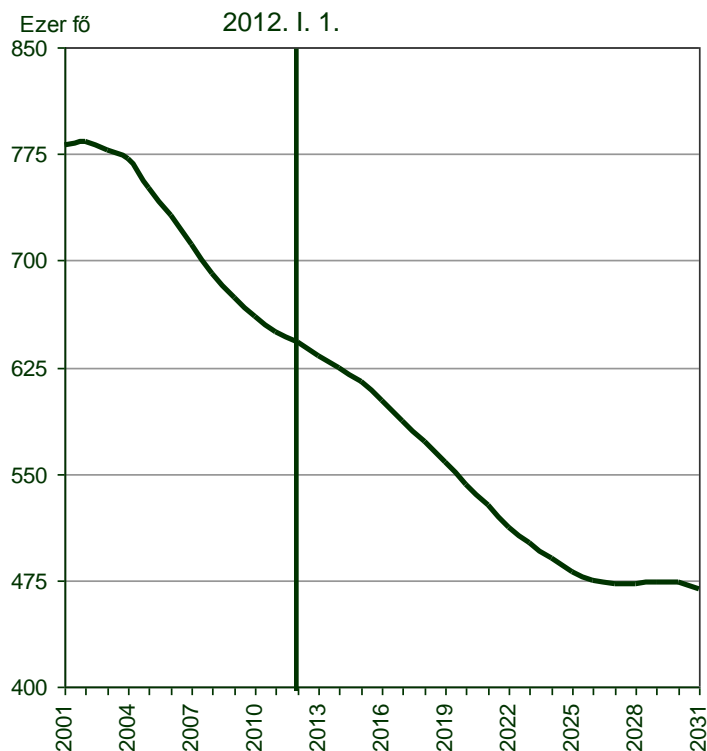

Jövőbeni kilátások

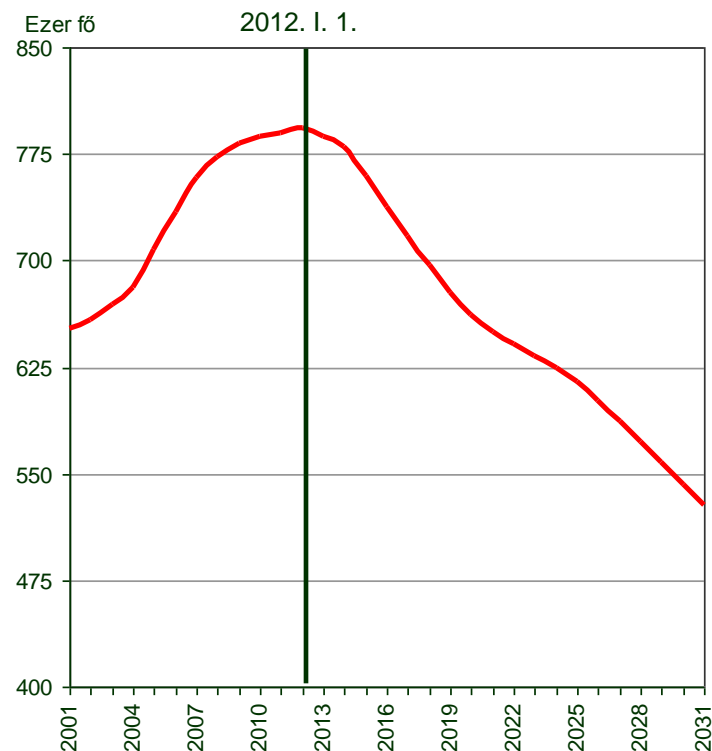
- A szülőképes korú nők létszámának jelentős csökkenése
- A 20–29 évesek létszáma közel 27%-kal, a 30–39 éveseké 33,5%-kal csökken 2011 és 2031 között
- Ez összességében 440 ezerrel (30,5%-kal) kevesebb potenciális anyát jelent
- Csak a termékenység jelentős emelkedése mellett tartható fenn a jelenlegi alacsony születésszám

A 20-as és 30-as éveiben járó szülőképes korú nők számának alakulása 2001 és 2031 között

20–29 éves

30–39 éves

Következmények

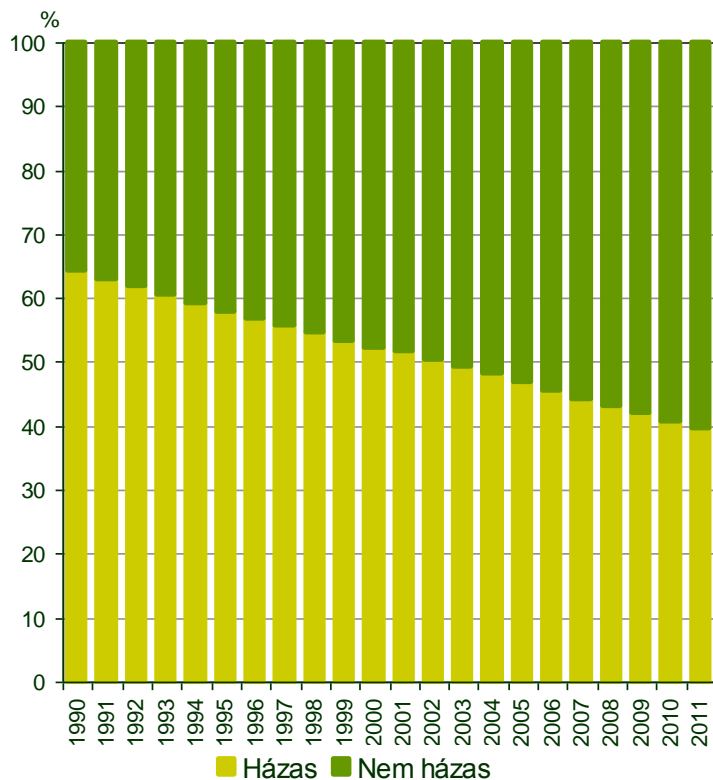
- A 2011. évi termékenységi szint mellett
  - 2020-ban 73 300 gyermek születne, 14 750-nel (16,8%-kal) kevesebb, mint 2011-ben
  - 2030-ra a születésszám 60 400 főre esne, 27 650 újszülöttel (31,4%-kal) lenne kevesebb, mint 2011-ben

pusztán a szülőképes korban lévő nők csökkenő létszáma miatt
- A 2011-évi 1,24-es termékenységi szintet
  - 2020-ig 1,45-re, 2030-ig 1,61-re kellene emelni ahhoz, hogy a 2011. évi alacsony születésszám fenntartható legyen.

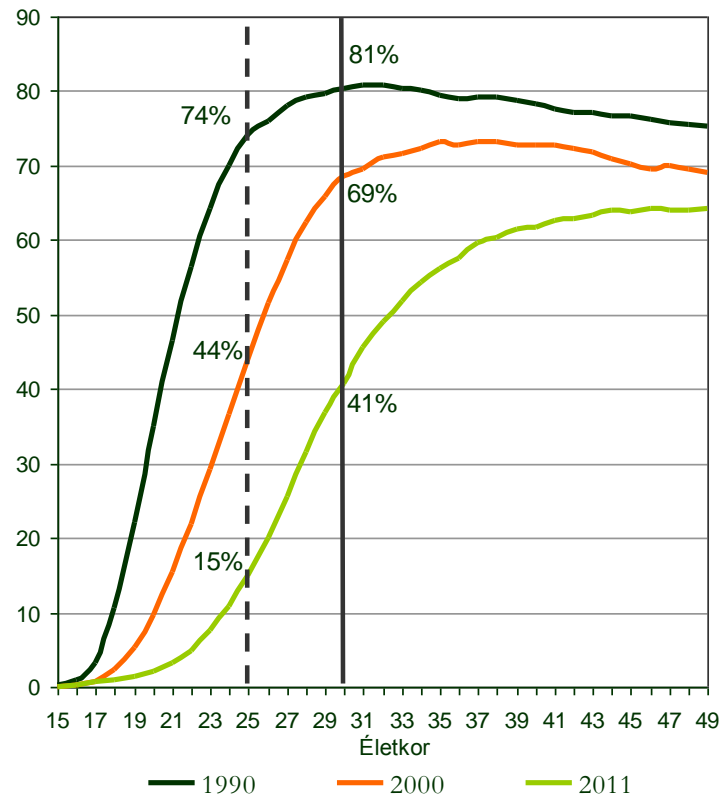
Párkapcsolati problémák demográfiai következményei

- Hanyatló házassodási kedv
- A házasságban élők jelentős csökkenése a szülőképes korú nőknél
- 32 éves életkorig a hajadonok vannak többségben a házasokkal szemben
- A házas és nem házas termékenység és halandóság különbségei
- A családi állapot változása kedvezőtlenül hat a termékenységre, halandóságra

Szülőképes korú nők családi állapot szerint, 1990–2011

Szülőképes korú házas nők aránya életkor szerint

A családi állapot változásának demográfia hatásai

- Ha a 2001. évi életkor és nemek szerinti családi állapot összetétel megmaradt volna, akkor
  - 2010-ben közel 30%-kal több gyermek született volna
  - és 1,1%-kal kevesebben hunytak volna el, mint ténylegesen
- Más szóval
  - a tényleges 90 335 gyermekkel szemben 117 196 születés
  - a tényleges 130 456 halálozással szemben 129 074 halálozás
  - a 40 121 természetes fogyással szemben 11 878 fős fogyás
  - a 2010. évi tényleges pozitív vándorlási egyenleg mellett a népesség nem csökkent volna!

További dilemmák

- Megállítható-e a népességcsökkenés folyamata? Hogyan, mikor?
- Biztosítható-e a reprodukciós szint?
- Befolyásolhatók-e a párkapcsolati szokások és azok stabilitása?
- Hogyan kezelhetők a demográfiai folyamatok társadalmi, gazdasági következményei?

Köszönöm megtisztelő figyelmüket